

Aan het college van burgemeester en schepenen van Bilzen

In het kader van het Openbaar Onderzoek van het Ontwerp-Programatische Aanpak Stikstof (PAS) wenst Natuurpunt SpARo de onverkorte goedkeuring van het in het vooruitzicht gestelde PAS en het bijhorende plan-MER te ondersteunen en deze steun als volgt te onderbouwen.

Verpletterende verantwoordelijkheid van grote spelers in de landbouwsector en zij die hun politiek beschermen

Het eerste beeld tijdens het VRT-Journaal van 24 februari 2022 waarin het stikstofakkoord werd aangekondigd was een jonge boerin in tranen! Het is het klassieke manoeuvre van de vervuiler die zich als slachtoffer presenteert. De toon was gezet en dit beeld werd tot dusver amper doorgeprikt. Natuurlijk begrijpen wij dat dit akkoord zéér pijnlijk aankomt bij mensen die recent investeerden in nieuwe stallen of uitbreiding van hun veestapel.

Niettemin, een boer die oog zou hebben gehad voor de schade die de intensieve landbouw (eigenlijk roofbouw) al decennia lang toebrengt aan onze leefomgeving (lucht, water, biodiversiteit, landschap, versnippering van de open ruimte) had beter kunnen weten. Maar blijkbaar vindt men het nog steeds normaal om de uitwassen van dit landbouwsysteem kosteloos af te wentelen op onze leefomgeving. Op diezelfde avond kwam de voorzitter van de Groene kring (Boerenbond) in 'De Afspraak' getuigen dat zijn familie aan de keukentafel goed had nagedacht over hun keuze om uit te breiden. Ja, inderdaad nagedacht maar dan toch zonder oog voor een problematiek die in landbouwkringen al jaar en dag zou bekend moeten zijn.

Precies daar schuilt een deel van het probleem: onze boeren worden al decennia lang eenzijdig geïnformeerd en misleid door o.m. de Boerenbond. Wie enkele jaren de wekelijkse column van de laatste twee voorzitters van de BB (Piet Van Temsche en Sonja De Becker) heeft gevolgd in het blad 'Boer en Tuinder' kan niet anders dan vaststellen dat desinformatie en het creëren van een vijandbeeld t.a.v. een redelijk en onderbouwd natuur- en milieubeleid bijna wekelijkse kost was. Week na week werd dit maatschappelijke gif ingelepeld bij veel goedgebouwde en hardwerkende landbouwers. Zo ondermijnde men ook nog de sociale cohesie op wat er rest van het Vlaamse platteland.

In de berichtgeving en de recente beeldvorming wordt de verpletterende verantwoordelijkheid van de sector zelf voor de huidige pijnlijke situatie, helaas onderbelicht. De landbouwsector, inclusief hun politieke beschermers, heeft al minstens drie decennia het stikstofprobleem -net als een aantal andere chronische problemen in relatie tot onze leefomgeving- in hoge mate genegeerd, of gebagatelliseerd.

Het probleem was overduidelijk gekend. Kijk even naar de grafiek van de hoeveelheid onnatuurlijke stikstofdepositie vanaf 1990 op de website www.milieurapport.be. Ook de Natuur- en Landbouwrapporten van de Vlaamse administraties herhalen dit al jaren.

Meer nog de landbouwsector (vaak beschermd door opportunistische politici) paste in een aantal gebieden doelbewust of soms onwetend (want eenzijdig geïnformeerd) de tactiek van de verschroeide aarde toe. Zo werden de natuurwaarden in een aantal Vogelrichtlijngebieden (is deel van Natura 2000) vaak zonder enige schroom op de schop genomen. Vervolgens wordt de bescherming van dergelijke

gebieden in het kader van de Europese regelgeving in vraag gesteld en onder druk gezet met het argument dat 'er toch geen natuurwaarden (meer) zijn in dat gebied'. Voorbeelden legio.

Een favoriet discours dat bij de voorbereidende besprekingen ter vaststelling van piekbelasters (rode en oranje lijst) werd gehanteerd door landbouw en bedrijfsleven richting het beleid en de natuurorganisaties was en is: zorg dat je zoveel mogelijk natuur realiseert op zo klein mogelijke oppervlakte, zodat je andere economische activiteiten en in het bijzonder de landbouw niet in de weg zit. Piet Vantemsche, toen BB-voorzitter, nu intendant voor het stikstofdossier, vond dat we zoveel mogelijk biodiversiteit moesten realiseren op zo weinig mogelijk oppervlakte. Men noemde het zelfs 'stapelnatuur'. De Boerenbond pakte hiermee stevig uit in alle overleg over het stikstofdossier.

Zo kwam men tot de zoekzones en stelde men alles in het werk (via een computermodel) om de lijst van bedrijven die zorgen voor een te hoge stikstofbelasting voor natuurgebieden kunstmatig en geforceerd in te perken ten koste van de resterende natuur in dit land. Een Europese regelgeving (de Habitatrictlijn) die als ultiem doel heeft natuur te beschermen en kansen te geven, werd zo 'herframed' tot een aanpak die natuur moet inperken om zo landbouw en andere economische sectoren te beschermen tegen het meest basale publieke belang waarop heel onze samenleving finaal is gebouwd, nl. een gezonde en kwaliteitsvolle leefomgeving.

Het is de omgekeerde wereld. Trumpiaans zelfs! Men zegt tegen de tak waarop men zit: "tak maak jezelf dunner zodat er voor ons als 'economische' sectoren meer plaats is om je nog verder te belasten". Vervolgens is men verwonderd dat de tak breekt en er slachtoffers vallen zoals dat nu het geval is voor een aantal landbouwbedrijven.

Het komt er op neer dat diegenen die vandaag dit akkoord aanvallen er decennia over gedaan hebben om het tot stand komen van een effectief helder en rechtzeker akkoord jarenlang hebben tegen gehouden, ondermijnd en gesaboteerd. Diezelfde mensen komen nu verbaasd roepen dat het uiteindelijk bereikte (minimale) akkoord rammelt aan alle kanten en dus op de schop moet. Ondertussen hebben ze er voor gezorgd dat het stikstofbad niet alleen vol is maar fors over loopt.

Conclusie:

Heel de beeldvorming die de afgelopen jaren door de landbouwsector vakkundig werd gecreëerd en vandaag naar een hoogtepunt toewerkt mag de rationele onderbouwing en de uitrol van het bereikte stikstofakkoord niet in het gedrang brengen.

Inhoudelijke argumenten

Te veel reactieve stikstof is voor natuur en mensen in Vlaanderen een aanslepend probleem met steeds zwaardere gevolgen. Een Vlaams stikstofbeleid (PAS beleid) dat de oorzaken aanpakt en de schade remedieert is dan ook dringend.

- ✓ **Te veel** stikstof heeft een ontwrichtende impact op onze ecosystemen waardoor onmisbare diensten zoals bestuiving, bodemvruchtbaarheid, het evenwicht in de natuur en zuiver water in het gedrang komen. Minder dan 10% van onze waterlopen kent een goede waterkwaliteit (o.a. door mest), hoewel Europa met een bindend kader (KaderRichtlijn Water) 100% eist tegen 2027. Hoe langer we

wachten met dit probleem grondig aan te pakken hoe drastischer de noodzakelijke maatregelen zullen zijn. Uitstel is geen optie.

- ✓ Ook de impact van veeteelt op lucht-, geur- en geluidshinder op het platteland is aanzienlijk. Vlaanderen telt 5,8 miljoen varkens, 1,3 miljoen rundvee en 45 miljoen kippen (in 2020)(cijfers van VLAM). Dit zorgt voor volgende **zelfvoorzieningsgraad (in 2020): kippen- (210%), varkens- (228%) en rund- en kalfsvlees (144%)**. We hebben in Vlaanderen onvoldoende ruimte om zo'n hoeveelheid te produceren en een stimulans richting meer grondgebonden veeteelt, aangepast aan de draagkracht van de bodem, kan een antwoord bieden op verschillende van deze problematieken, en er voor zorgen dat we toewerken naar **een diverse landbouwsector met meer landbouwers**.
- ✓ Vlaanderen bengelt, mede als gevolg van de stikstofproblemen aan de staart van het Europese peloton betreffende de gezondheid van haar natuur en leefmilieu. Als Vlaanderen deze problematiek zelf onvoldoende stevig aanpakt loeren een vergunningenstop, Europese boetes en rechtsonzekerheid om de hoek.
- ✓ Reactieve stikstofverbindingen in de lucht hebben ook een grote negatieve impact op onze gezondheid. Ze zijn immers een grote bron van fijnstof dat tal van gezondheidsproblemen veroorzaakt. Ook daarom moet het stikstofprobleem worden aangepakt.

Het voorliggende ontwerp Vlaamse PAS steunt op wetenschappelijk onderzoek en gegevens en omvat maatregelen die terecht ingrijpen op de belangrijkste onderdelen om tot een duurzame verbetering te komen.

- ✓ Er is een brongerichte aanpak die zal zorgen voor een langdurige daling van de stikstofuitstoot.
- ✓ Er is een stevig luik aan natuurherstel maatregelen die breder gaan dan enkel stikstof maar ook verdroging en watervervuiling aanpakken
- ✓ Er is een pakket aan maatregelen dat getroffen boeren sociaal-economisch ondersteunt en landbouwers een uitweg biedt uit deze stikstofcrisis.
- ✓ Onze eigen voedselproductie komt niet in het gedrang.

Dit akkoord is voor ons een noodzakelijke eerste stap in de aanpak van het stikstofprobleem en mag zeker niet worden afgezwakt om verdere schade aan natuur en leefmilieu en rechtsonzekerheid te vermijden. Door de verbetering van onze volksgezondheid, versterking van onze biodiversiteit en het schragen onze klimaatdoelstellingen dient dit akkoord het algemeen belang.

Dit ondersteunend bezwaarschrift werd tijdens de bestuursvergadering van 2 juni goedgekeurd door alle actieve vrijwilligers van Natuurpunt SpARo

Natuurpunt SpARo onderschrijft de onverkorte goedkeuring van het Ontwerp-Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) en vraagt dat het gemeentebestuur van Bilzen zich hier bij aansluit.

Bilzen, 2 juni 2022

Roland Vanherle

Secretaris

Lambert Schoenmaekers

Voorzitter